

Talarmanus till utbildningsmaterial

Basal hygien inom Habilitering och hjälpmedel

Bild 1:

Bild 2:

Socialstyrelsens författning.

Ska tillämpas av alla som arbetar inom vård och omsorg, även de som är under utbildning – oberoende av vårdform eller vård eller om det finns en känd smitta eller inte.

Föreskriften kom redan 2007 men är nu uppdaterad och gäller från den 1 januari 2016, är en bindande regel och gäller vid det direkta kroppsnära arbetet med en person och vid kontakt med personens kroppsvätskor, kläder eller sängkläder.

Syftet med Socialstyrelsens föreskrift, Basal hygien i vård och omsorg, är att förhindra att bakterier och virus flyttas från en individ till en annan via personalens händer och kläder.

Region Skånes regelverk om basal hygien och arbetskläder vid patientnära arbete.

Regelverket bygger på Socialstyrelsens föreskrift. Broschyren finns att beställa utan kostnad.

Bild 3:

Föreskriften omfattar handhygien och användning av arbetskläder, skyddshandskar och skyddskläder – det vill säga åtgärder som alltid ska tillämpas i den direkta vården och omsorgen för att förebygga infektioner och smittspridning.

Bild 4:

Arbetskläder får endast bäras i arbetet, om arbetet bedrivs på flera platser får de även bäras vid färd mellan dessa.

Arbetskläderna består av kortärmad överdel och byxa eller kortärmad klänning.

Arbetskläderna ska ha ärmar som slutar ovanför armbågen, detta för att man ska kunna utföra en korrekt handdesinfektion.

Det går bra att ha kortärmad t-shirt eller linne under arbetskläderna. Kofta eller fleece är tillåtet när man inte arbetar direkt kroppsnära med en person eller vid kontakt med personens kroppsvätskor, kläder eller sängkläder.

Byte av arbetskläder ska ske dagligen, om de blir förorenade ska de kunna bytas så snart det är möjligt.

För att arbetskläderna ska bli fria från smittämnen måste de tvättas i 60 grader. Skickas till centralt tvätteri.

Långt hår och skägg ska fästas upp så att det inte hänger eller faller ned.

Om huvudduk används ska den fästas så den inte lossnar och nedhängande delar ska vara instoppade under arbetsdräkten. Huvudduken ska vara synligt ren och tvättas regelbundet.

Bild 5:

Mikroorganismer kan spridas mellan patient och personal via arbetskläderna.

Det är därför viktigt att skydda sina arbetskläder med ett skyddsförkläde i situationer då arbetskläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor till exempel urin eller biologiskt material som hudpartiklar. Om skyddsförkläde används vid vård eller omsorg om flera patienter ska de bytas mellan varje person.

Plastförkläden är för engångsbruk. Skyddsrockar av tyg är patientbundna och ska bytas om de blir nedsmutsade, minst en gång/dygn.

Bild 6:

Händer och underarmar ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband (plåster), stödskenor eller motsvarande. Detta är för att man ska kunna utföra en korrekt handdesinfektion.

Personal med infekterade sår på fingrar (inklusive nagelband), händer eller hud får inte delta i vårdarbete med patientkontakt.

Naglarna ska vara kortklippta och fria från konstgjort material, det innebär att man inte får ha påbyggnadsnaglar och inte heller nagellack, vare sig ofärgat eller färgat.

Bild 7:

Den vanligaste smittvägen inom vård och omsorg är att man flyttar bakterier och virus med händerna. Händerna är ett viktigt arbetsredskap i vård och omsorgsarbete och därför är det viktigt att förstå att man kan bidra till att bakterier och virus sprids om man inte följer hygienrutinerna.

Under en ren nagel ryms lika många bakterier som det finns invånare i Sverige.

Under en ring ryms lika många bakterier som det finns invånare i Europa.

I ett infekterat nagelband ryms lika många bakterier som det finns invånare på jorden.

Bild 8:

På den här odlingsplattan syns det tydligt hur mycket bakterier det växer under ringar trots att man använt handdesinfektionsmedel.

Handdesinfektionsmedel når inte huden om du bär ringar eller andra smycken på händer och underarmar.

Bild 9:

Naglarna ska vara kortklippta och fria från konstgjort material.

Det innebär att man inte får ha påbyggnadsnaglar och inte heller nagellack, vare sig ofärgat eller färgat.

Handdesinfektionsmedel har inte någon effekt på konstgjort material, man får inte bort bakterierna som finns på och under nageln. Detta syns tydligt på odlingsplattan på bilden.

Bild 10:

Att använda ett alkoholbaserat handdesinfektionsmedel på ett korrekt sätt är det absolut viktigaste och enklaste sättet att bryta smittspridningsvägen via händerna.

Det är viktigt att händerna är torra innan de desinfekteras.

Bild 11:

Det är viktigt att arbeta in handdesinfektionsmedlet tills händerna är torra, då har desinfektionsmedlet nått sin fulla effekt.

Bild 12:

Det finns situationer då det inte är tillräckligt med handdesinfektion.

Om händerna känns eller är synligt smutsiga eller om man vårdar en patient som kräks eller har diarré behöver man tvätta händerna.

Detta behövs för att de bakterier och virus som kan vara orsak till kräkningar och diarré först behöver tvättas bort med tvål och vatten innan man desinfekterar händerna.

Det är viktigt att man efter handtvätt torkar händerna helt torra på pappershandduk innan man desinfekterar dem, annars har inte handdesinfektionen full effekt.

Bild 13:

Händerna ska desinfekteras omedelbart före och efter ett vård- och omsorgsmoment. Det gäller även när handskar används.

Skyddshandskar ska endast användas när det finns risk för att händerna kommer i kontakt med kroppsvätska under ett vård- och omsorgsmoment.

De ska bytas mellan varje vård- eller omsorgsmoment annars riskerar man att sprida bakterier och virus med handskarna.

Handskar får aldrig desinfekteras, eftersom materialet då påverkas.

Det är viktigt att händerna är torra innan man tar på handskarna och att man inte bär handskar längre än nödvändigt då detta riskerar att ge hudproblem.

Bild 14:

På Vårdhygien Skånes hemsida hittar ni informationsmaterial, riktlinjer och rutiner samt kontaktuppgifter till både hygiensjuksköterskor och hygienläkare.

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/vardhygien>

Bild 15: